

TRIBUNA

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20,
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Vremuri de scepticism.

Mărturisim că învățămintele zilelor din urmă ne-au răpit și puțina speranță ce mai aveam într-o revenire a oficialității noastre la conștiința supremă sale datorii de-a opri, în merul lui fatal, procesul de distrămăre morală pe care l-a provocat singură într-o clipă de dureroasă uitare de sine. Am semnalat pas de pas ravanile acestui dezastruos proces: am arătat cum prin puvoiu de calomnii și insinuații otrăvitoare ce-a deslănuțit în viața noastră publică a surpat pe șas temelii morală a năzuințelor noastre: încrederea împrumutată dintr-un noi și — oricât de însângerați de războaiele răuvoitorilor noștri — n'am lăsat delă postul datoriei noastre de-a bate după puțină primejdia unei totale devalvări morale și de-a chema sub flamura muncii de reculegere pe cei ce în aceste zile de grea cumănană au avut tăria să-și păstreze calul unei conștiinți superioare.

Credeam că prin ralierea oamenilor încântați de ispita ambiției deșarte neînsetați după satisfacția unei zarnice și răuînțelese răzbunări, vom reuși să punem un zăgaz hotărâtor urentului de atrofiare a conștiințelor, aducând în minți claritatea aspirațiilor noastre și reînviind în inimi virtutea învingerii de sine.

Inspirați de acest gând frumos ne-am așternut cu însuflețire pe

muncă și am primit cu resemnare ploaia de săgeți ce n'a încetat să curgă asupra noastră. Din haosul nenumăratelor noastre probleme de viață am purces să desprindem linii de orientare și să concentrăm atențiunea publicului nostru asupra trebuințelor noastre de cea mai arzătoare actualitate. Și pentru a întreține un mai viu stimulent de reculegere morală am prilejit publicului nostru un șir întreg de momente de înălțare, între cari de cea mai înaltă valoare etică pentru năzuințele noastre naționale, a fost, fără îndoială, cel al șezătorii scriitorilor.

N'am șovăit o singură clipă să fim glasul clar și răspicat al credințelor genuine românești. N'au izbutit să ne împiedice în împlinirea misiunii noastre ideale considerații de nici un ordin al minciunii convenționale, pentru că ne-am dat pe deplin seama de puterea covârșitoare ce tinde să ne sugrume naționalitatea și pentru că am avut totdeauna convingerea, că în situația extrem de gravă în care ne aflăm, singurul nostru paratoner numai intransigența cea mai neîmpăcată poate să ne fie.

Și ne alintam în iluzia, că cei cari inspirați de geniul rău al neamului nostru au pornit campania de distrugere împotriva noastră, văzând pildele zilnice ale unei conștiințe activități naționale și duminindu-se asupra valorii ce trebuie să reprezinte la noi gru-

parea cea mai selectă de forțe productive, grupare care face mănunchiul de luptători al ziarului nostru, vor conveni în cele din urmă să găsească soluția în a îmbrățișa cu toată sinceritatea flamura de luptă a noii noastre generații.

Durere însă, învățămintele zilelor din urmă ne-au risipit și această iluzie, — răsădindu-ne în locu-i cea mai amară decepție. Învățămintele aceste ne arată că reprezentanții efectivi ai comitetului nostru național, departe de a trada cea mai palidă intenție de-a opri torrentul disoluțiunii morale, stăruie și astăzi cu aceeași îndârjire în a-i deschide noi și noi alvii în jalnica noastră viață publică... Ei nu s'au îngrozit de pustiirile de până acum, — vor altele și mai fatale...

Ne întrebăm cu îngrijorare, își va găsi oare o margine pornirea aceasta nefastă? Căci am văzut cum robiți de ea, li-sa întunecat, cu prilejul șezătorii scriitorilor, până și *înfelegerea pentru cele mai înalte aspirații naționale ale noastre*; am văzut cum supuși de acelaș gând desnădăjduit au convenit cu P. S. Sa Episcopul Aradului să ne înfiereze, pentru că ne-am împlinit cea mai elementară, cea mai impresoaă datorie de apărători legitimi ai școalelor noastre și am mai văzut, însăfârșit, cum, în prada celei mai jalnice inconsecvențe, și-au desmintit însuși rostul lor de existență, luând apărarea politice mangriste a

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

E târziu și firea 'ntreagă.

*E târziu și firea 'ntreagă
Doarme-acuma somnul dulce,
Biete gândurile mele
Nu pot însă să se culce.*

*Din trecut în noaptea asta
Ele chiamă rânduri-rânduri
De albastri ochi și negri,
Visători și duși pe gânduri.*

*Din viața mea 'ntr'o clipă
Șir de ani eu văd de-odată.
Ce mai bine! Plini de jale
Ochii mei la ea azi cată.*

*Somn ușor, copilă dragă,
Ți-s'a pune acum la gene
Și tu'n vis aievea poate
Vezi un șir de Cosânzene.*

*Crânguri, codri, văi, genune
Și regină peste toate
Stăpânind în jur de tine
Tu te vezi pe tine poate.*

*Faci un semn și la poruncă
Feți frumoși pășesc agale
Toți viața să și-o 'nchine
Farmecelor vorbeii tale...*

*De departe 'n noaptea asta
Ți trimit și eu scrisoare
Și de dragul tău acuma
Țes un vis de sărbătoare...*

Sebastian Bornemisa.

François Coppée.

Apusul Soarelui.

Trad. de Zaharia Bărbulescu.

După amiaza aceea dela sfârșitul lui Octombrie fusese foarte frumoasă și un rătăcitor pașnic o întrebunțase întreagă la scotocitul cărților vechi. Cercetase toate grămezile anticarilor, începând cu cei de lângă parapetul cheiului Saint-Michel, nu cu speranța de a găsi prea rarul Alde sau Elzevirul, care nu se mai găsește — e departe timpul când puteai găsi volumul *Pâtissier françois* în raftul cu cărți de câte doi bani! — ci pentru ca să se bucure mai mult timp de frumoasa preumblare de pe malurile Senei și pentru ca să-și farmece visarea cu ultimul suris al vremii frumoase. Ce zi! Un cer senin, un soare călduț și uneori o adiere neașteptată de vânt răcoros, ușor. Pe la mijlocul drumului, cercetătorul a găsit și, a cumpărat pentru neînsemnata sumă de doi franci, un exemplar cam ros, dar destul de bun încă, din *Gaspard al Noptii* de Aloysius Bertrand, care umplea golul cel mai mare din colecția lui de romantici. Apoi, strângând cu dragoste sub braț ceva, ce găsize,

își urmă cercetarea până la Pont-Royal, unde ajunse pe la orele cinci. Era puțin cam ostent; mesele rotunde înșiruite în fața cafenelei Orsay îl poftiau la odihnă. Se așează și ceru un pahar de bere.

Apoi își preumblă privirile împrejur; clipa era minunată. Colo, la stânga, în albastrul deschis pe care îl catifela cu razele sale, soarele ce cobora maiestos, trimițând frumoasei privescări a Parisului rămasul său bun aurit. Manuchiul de platan ale căror ramuri se amestecă cu catargele Fregatei, plopii subțiri cari umbresc băile Vigier și, mai încolo, castanii stufoși ai terasei de pe malul apei se înflăcăraseră de lungul sărutat al apusului iar frunzele lor păreau de aramă și de aur. Un fulger purpuriu fășnia din toate geamurile pavilionului Tuileriilor și linia armonioasă și cenușie a vechiului Louvre era scaldată într-o strălucire roșiatică. O lumină strălucitoare și caldă lovia pieziș toate lucrurile, lungindu-le umbrele pe pământ, silind pe trecători să clipiască din ochi, făcând să strălucească alăturile trăsurilor și pulpele lucitoare ale cailor. Natura, artistă mare și desinteresată, făcea în ziua aceea artă pentru artă și își îngrija apusul de soare. Rătăcitorul nostru care privia din întâmplare spectacolul acesta se simți de odată cuprins de entusiasm în fața liniștii și luminei strălucitoare, care sclimba înfățișarea clădirilor, a copacilor și a cerului.

În timpul acesta, dintre numărșii trecători cari se îndreptau spre casă trecând podul și cheiul, mulți se apropiu de mesele cafenelei

P. S. Sale... numai și numai din pricină că noi ne-am făcut iarăș datoria de a o ataca cu toată hotărârea convingerii cinstite.

O atitudine atât de desechilibrată ca aceasta era apoi numai firesc să se învedereze și în înscenările neajutorate dela adunarea kossuthistă din Arad și dela Igrış. Căci numai dovezi de-o conștientă și serioasă acțiune n'au putut să fie aceste...

Tot atâtea semne, în sfârșit, că reprezentanții efectivi ai comitetului național, conducătorii ziarului „autorizat”, au reușit să salveze *solidaritatea* și *disciplina* în partid... Mai rămâne ca lumea noastră românească, dimpreună cu noi, să dea și ea dovezi plauzibile că se solidarizează cu ei în a boicota pe scriitorii români, că aprobă, — din înalte considerații pentru natura ireductibilă a *legii Aponyi* — felul lor de-a lua apărarea școalelor noastre și că consimte pentru acreditarea formulei ingenioase, cu care ei vor să salveze tainica armonie dintre politica gazetei autorizate și politica desfășurată în sinod cu asistența vicarului Mangra...

Intr'adevăr, dacă în lumea noastră intelectuală n'am putea să observăm, — nici după aceste prea grăitoare dovezi despre cum își înțeleg autorizații noștri datoria românească, — semnele unei categorice desaprobări — ne-am alege, fatal, cu constatarea că epoca prin care trecem e o epocă de scepticism, în care sinceritatea și adevărul credințelor sânt sufocate de formulismul eufemistic, calp însă și gol, al minciunii.

Scepticismul ne mai poate explica numai simptomele din tristele noastre vremuri, scepticismul care s'a pogorât cu suflarea lui de ghiață în sufletele noastre ca să ne sece credința și să-i stingă strălucirile de fulger și

lumină în cari ar trebui să sbucnească azi, în aceste vremuri de mare răspundere națională.

Dar mai așteptăm. Din rezervoarele tainice ale sănătății noastre morale pot să țîșnească încă energii mântuitoare. Se poate chiar că înșiși bărbații mai senini dela conducerea partidului să fi regretat adânc neprecugetarea de-a fi încredințat conducerea efectivă mâinilor în cari se află ea astăzi. Probele de destoinicie ce au dat aceste mâni poate să-i fi înspăimântat și pe ei și să-i fi convins că lozinca „solidarității” în sensul ei oficial s'a dovedit o lozincă sterilă, o formulă calpă și deșartă, care nu poate să primească conținutul adevărului decât admitând în lupta noastră națională substanțele regeneratoare ale credințelor propagate de acest ziar.

Vom mai aștepta deci, nu vom conțeni însă să ne facem cu atât mai deplin datoria de vestiitori ai unor vremuri nouă.

Tricolorul face parte din portul românesc! *In unul dintre numerele din luna trecută, am înregistrat un nou caz de volnicie jandarmerească întâmplată în Câmpeni, unde jandarmii au rupt cocardele tricolore de pe hainele mai multor românce.*

Din Budapesta primim azi, pe telefon, știră că în urma acestui articol al „Tribunei”, ministrul de interne a ordonat cea mai severă anchetă.

Interogându-se mai mulți martori, s'a constatat, că cele scrise de noi corăspund adevărului. În urma acestei anchete, jandarmii cari au săvârșit brutalitatea aceasta neomească au fost pedepsiți, iar ministrul de interne a adresat un ordin confidențial tuturor posturilor de jandarmi, oprindu-i să se atingă pe viitor de cocardele tricolore românești aflătoare pe hainele femeilor, fiindcă aceste cocarde fac parte din portul național românesc.

Asupra acestui ordin „confidențial” vom reveni în numărul nostru de mâine.

Un nou minister. În cercurile guvernamentale se vorbește în mod pozitiv de crearea unui nou minister, prin divizarea ministerului de comerț și industrie. S'ar anume un nou minister de comunicații, cărui resort ar cădea toate lucrările publice ferate, navigație, poște, telegraf, telefoane, șosele. Celelalte afaceri: comerțul, vama, industria, vor rămânea resortul ministerului de comerț.

Crearea noului minister se motivează înmulțirea agendelor actualului minister de comerț și industrie și se spune că necesitatea acestei divizări a muncii era de multă timp.

În cercurile bine informate se afirmă că motivele divizării sunt de ordin politic. S'au ivit anume mari neînțelegeri în ceea ce privește ocuparea postului repauzatului ministrului. Pentru acest fotoliu se luptă în întâi doi bărbați politici cu influență (Lang și Lang?) și pentru a nu jigni nici pe guvernul a găsit expedientul — costisitor pentru țară! — de-a crea un nou minister, părăind setea amândurora.

Violarea imunității. În cercurile politice din Agram se discută cu multă aprindere lăzarea imunității deputatului opozițional Radici.

Acest deputat convocase în luna trecută multe întruniri publice, cari însă au fost solve de reprezentanții guvernului. La una dintre întruniri, deputatul Radici l'a apăsător cu asprime pe șeful provincial, care a să-l aresteze, dar n'a îndrăsnit, neavând îndemână destulă forță armată.

Eri, prefectul de poliție Sporici s'a prezentat la locuința deputatului Radici, declarându-l arestat. Radici însă, referindu-se la imunitate, le-a declarat că nu se lasă să-l aresteze și că se va apăra până în cele din urmă.

Prefectul s'a îndepărtat fără a-l aresta și lăzarea aceasta a imunității se va aduce în discuție și în dieta croată.

și consumatorul prindea în sbor crâmpene de convorbiri.

Cei d'întâi fură niște bărbați gravi, în negru — capete de avocați cu ochelari și favoriți — încărcăți cu niște ghiozdane grele de piele neagră.

— Și crezi că grupul lui Gavigne va vota cu cei din dreapta? zicea unul dintre ei cu mânie... Ar fi o infamie!

— Ce vrei? răspuse celalt cu un aer important. E o tactică parlamentară.

Și se depărtară absorbiți de dialogul acesta interesant, fără să onoreze cu o privire măcar soarele apunând.

Deodată mii de păsărele ale căror bătaii din aripi mișcă de un fior platanii Fregatei, începură ceia-ce poporul numește în mod rar rugăciunea lor de seară. După o introducere a câtorva tipete singuratic, isbucni concertul, brusc, și din copacii înalți ciuruți de scânteii se ridică un cîrîpît nebun în care se amesteca fluierul mierlelor, ciripeala vrăbiilor și glasul pițigoiului, unite și contopite într'un cor uriaș, care imita șgomotul limpede și neconținut al unui torent curgând pe pietre.

Două burgheze tinere, destul de elegant îmbrăcate, trecură vorbind. Lângă ele mergea un băiețuș îmbrăcat ca un câine savant și ținând în mână un balon legat, pe care erau scrise aceste două cuvinte: *Au Louvre*.

— Te asigur, scumpa mea, zicea una tovarășei sale, că ai fi făcut mare greșală cumpărându-ți azi mânușile... Sâmbătă este expoziția la *Bon Marché*... Ocazii minunate...

Și, fără să atragă atenția acestor zăpăcite, nici a nimănui, soarele se cobora mereu cu o pompă și o încetineală regală. Acum par'că atingea turnul de geamuri al Palatului Industriei, care strălucea ca un munte de diamant. Bolta cerească își schimbase înfașurarea. Rămăși liberă la răsărit, căpătă o culoare mai închisă pe când în spre apus nouri lungi violeți, aurii pe margini ședeau nemișcați într'o prăpastie de culoarea peruzelei.

Un căpitan gros și un sublocotenent subțire din huzari, strânsi în uniformă, sosiră din spre casarma cavaleriei tărându-și săbiile și se opriră o clipă în pragul cafenelei.

— Sânt sigur, căpitane... Locotenentul Tardieu va fi înaintat în Ianuar... I-a venit rândul.

— Ei bine, eu îți spun că n'are încă vechimea.

— Prea ușor ne putem asigura... Să căutăm în *Anuar*.

Și intrară în cafenea, unde de altfel îi chema și ora aperitivului.

În clipa aceasta soarele, pe care îl ascundeau copacii depărtați dela Champs Elysées, dispăru după orizont și deodată totul se întunecă. În câteva secunde casele și monumentele deveniră triste și negre, ca și cum ar fi îmbătrânit cu o sută de ani; frunzele de toamnă cari cu puțin înainte încă străluciau, căpătară o culoare tristă de rugină; concertul păsărilor continuă, încă puțin, slăbindu-se apoi tăcu; un vânt rece începă să sufle dinspre miază-noapte și străbătu spațiul asemenea unui suspin lung de părere de rău.

În același timp însă, supunându-se legii gravitației ca toate focurile ce se sting să se stingă murind o strălucire și mai mare, soarele purut desfășură în colțul de cer în care stăpânea încă amintirea lui, toate frumusețea amurgului. Și, acolo în spre podul Colosseului, diei se săpă în orizont o peșteră de sticlă scumpe, care te făcea să te gândești la înălțimea bolților de pe sub pământ în cari își mădeau comorile despoții Asiei. În această vetre fulgerătoare, nouri se mădeau; schim bându-și; ne-încetat culoarea forma. Mai întâi se grămadiseră ca un de muniți de aur; pe urmă, rupându-se coama, un arhipelag întreg de insule de loarea rubinului pluti pe un ocean verde; sulele se lungiră și se transformară în de lumină, în pești de foc; deodată se se bage de seamă alți nouri se formată încolo, la dreapta, la stânga, pretutindeni chipuind chimere fugare, îmbrăcându-se atâtea tonuri că ar fi desperat chiar pe nese, construind și dărâmand în grabă Babel aeriene. Erau unele turnuri uriașe, căror planuri se afundau în depărtări cu spective de arhitectură; un nuor mare, culoare închisă bătând în violet se înca ca un crocodil deschizând o gură mârșus de tot un nour mic, curat ca o fecă, părea o floare înflorită în înfiinit.

Un omnibus trecea pe Pont-Royal. Era și un rând întreg de călători după imperiu era tocmai cu fața în spre minunatul eveniment. Se întâmplase însă atunci vre-un eveniment senzațional — vre-un triplu asasinat sau

„Coatingerile”...

Societatea noastră primitivă suferă de o groază de boale. Se înțelege cea mai contagioasă și mai primejdioasă dintre ele este completa lipsă de cultură, căreia nu i-am găsit încă serul potrivit. Baccilul acestei mizerabile boale, care s'a încuibat de veacuri în sufletele noastre, ne roade mereu și ce e mai fioros, produce și o mulțime de alte boli. Prin încrucișeri simple și rapide el seamănă în societatea noastră și germenul unei epidemii a umilinței. Popor incult de țărani, cum am fost și mai suntem încă în parte covârșitoare și astăzi, gemem, ne zvârcolim și nu putem să ne scăpăm din ghiarele acelei umilinți rușinoase ajunsă tradițională.

Nu vom vorbi despre tresăririle istorice ale demnității noastre naționale. Pe vremea revoluției lui Horia și în patruzeci și opt erau necesități să producem un act cu care să justificăm plângerile noastre seculare, trebuia, umplându-se în sfârșit paharul suferințelor, să ne îndreptăm puțin din spete și să ne scuturăm odată trupul enervat.

Nu vom cerceta nici manifestările noastre politice mai recente, din care am putea scoate o droaie de îndoieli, rătăcirii, ezități și mișcări încete, cari în orice caz numai sentimentul demnității nu ni-l inspiră. Am putea lua de pildă, chiar și mult încercata chestie a împăcării noastre, care s'a târânat un an de zile, fără ca Tisza și guvernul să fi primit un răspuns clar și hotărât din partea noastră. Tra-

criză ministerială — și toți oamenii aceia citeau ziarele de seară punând banalitățile informațiilor și grozăvia unui „fapt divers” între privirile lor și feeria încântătoare a apusului.

Soarele era învins, dar înainte de a dispărea cu totul, făcu o ultimă încercare împotriva nepăsării orașenilor și din adâncul prăpăstiei în care se afla, trimise o strălucire mare de purpură, care înflăcăra tot cerul. Pustiile cerului zăseseră ca și cum le-ar fi cuprins rușinea: fluviul duse în valurile sale sânge și trandafiri. Fațadele caselor și chiar chipurile trecătorilor se colorează de strălucirea aceasta rubinie.

Amatorul de cărți vechi așezat în fața candelerei Orsay, observă înzadar figurile, ascultă înzadar convorbirile celor ce treceau prin fața lui. Erau muncitori tăcuți ducându-se la masa de seară rupți de osteneală și cu ochii în pământ, erau doi oameni de litere ocupați să ponească pe un confrate; erau negustori și bancheri, cufundați în socotele, punând la cale vre-o combinație împotriva bunului aproapelui; erau femei frumoase, ale căror priviri nu căutau decât lingușirea altor priviri.

Nici una din ființele acestea nu se uita la apusul soarelui.

Nu mai un burghez la braț cu soția binevoind să-și arunce ochii la orizont; pe urmă spuse numai aceste cuvinte:

— Cerul e roșu... Semn de vânt.
Se făcea noapte. În albastrul întunecos al răsăritului apăreau câte-va stele plâpânde. Din amurg nu mai rămase de cât o brumă roșiatică, asemenea aceleia ce rămâne după focurile de artificii. Rătăcitorul necunoscut, din care contemplarea naturii făcuse în seara aceea un poet, fu foarte mândru o clipă și foarte înduișat, gândindu-se că soarele apusese numai pentru el.

tative încoaci, tratative încolo, încât oricărui om de bun simț îi repugna să se mai și gândească la toate aceste milogeli umilitoare. Dar, despre morți să nu mai vorbim.

Socotim că este mult mai interesant și mai instructiv, dacă înregistrăm fapte și lucruri mai mărunte, cari de cele mai multe ori aruncă o lumină lămuritoare asupra unui întreg complex de situații. Nu avem decât să ne oprim într-o zi de târg înaintea ușii cutărui solgăbirău. Vom vedea zeci de țărani cu genele plecate, învârtind pălăriile în mână, în fața nebleznicilor de scriitorăși, cari deschid ușa Măriei Sale domnului solgăbirău. Ne va crepa obrazul de rușine privind scenele aceste de adâncă umilire a bieților iobagi coborâtori din ginta latină a divului Traian.

Dar putem merge și mai departe, pentru că în definitiv, ce sânt vinovați sârmanii noștri țărani copleșiți de nevoi și sărăcie, că soarta le-a scris un rol atât de umilitor în această lume. Avem noi intelectuali asupra cărora judecata noastră trebuie să cadă cu mai multă asprime. Cunoaștem noi, e destul să ne rotim odată privirile în jurul nostru, o mulțime de spectabili și iluștri înfășurați cu grele lanțuri de aur, oameni cari nu s'au prea ridicat în sferile mai înalte ale cugetării și cari în viață nu au nici o atitudine bine-hotărâtă, tocmai din pricina fricii de necunoscut pe care o simt de altfel toți oamenii primitivi. Priviți-i pe acești intelectuali români, cari în împrejurări normale fac pe grozavii, cum se vor pleca în fața unui Șeghescu de pildă, cum se vor căciuli și se vor bate cu palma peste gură șoptindu-și unul altuia: Omul guvernului... ce să-i faci?!

Dar pentru ce să mai lungim vorba? Intenția noastră a fost să atragem atenția publicului nostru asupra unui caz tipic în privința aceasta.

P. S. Sa Episcopul de Arad a ținut un discurs la deschiderea sinodului. Intre altele P. S. Sa a avut un pasaj în care remarca cu o gravitate excepțională că guvernul de astăzi al țării ungurești observă în »**coatingerile personale**« o atitudine cu mult mai binevoitoare decât cel trecut. Din pricina aceasta P. S. Sa trage niște concluzii mai mult sau mai puțin »**destoinice**«, cum s'ar zice la *Românul*, concluzii în cari noi am descoperit o dulce și caldă chemare spre apele guvernului.

Adecă cum, ne întrebăm, să fie aceste »coatingeri« dătătoare de ton în politica noastră bisericească? »Coatingerile« să fie busola după care să cârmuim noi politica noastră? Dacă cutare ministru nu-l primește pe un vlădică de-al nostru cu ciubucul în gură și cu mâinile la spate, ci cu respectul cuvenit unui arhieru, atunci imediat trebuie să capitulăm, dându-ne plainici în fața unui gest cuviincios? Ar trebui să trăim pe vremea bunului Moga dacă ne-am lăsa intimidați de astfel de lucruri.

Bată-le să le bată de »coatingeri«!...

Mărturisim că am trece cu un zimbet binevoitor peste această judecată extrem de simplistă a P. S. Sale, dacă nu am zări la spatele ei cugetarea unei societăți întregi. Ne înfiorăm când ne gândim ce soartă ne-ar aștepta, dacă fiecare dintre intelectualii noștri ar fi lovit de nenorocul de a avea vr'o »coatingere personală« cu miniștrii țării ungurești. Repede-repede am face pe dodonicii și n'ar trece multă vreme până să ne vedem cu toții scaldându-ne ziua la amiazi în apele guvernamentale.

Nu ni-e destul că cultura ungurească ne învăluie zi de zi tot mai mult? Nu ni-e destul că cutare notărășel român se bagă în pământ și să face ungur de bucurie, că solgăbirăul i-a strâns cu două degete mâna?! Trebuie să mai vină și un episcop român să propage astfel gândurile pe cât de primejdioase pe atât de greșite?!

Fereștene doamne, de »coatingeri«!

Scrisori din București.

Congresul naționaliștilor. — Expoziția „Tinerimei artistice”. — Bunurile de mândă moartă.

București, 25 Aprilie.

Căderea naționaliștilor democrați la ultimele alegeri nu a produs, după cum se așteptau unii, nici o descurajare în rindurile lor. Ba se pare că tocmai acest fapt i-a făcut să continue propaganda cu mai multă stăruință și cu mai multă hotărâre. Înțelegând că principala cauză a puterii, ce se exercită asupra voinței alegătorilor de politicieni de meserie, este lipsa de cultură, naționaliștii au înflințat în diferitele centre așa numitele case de citire ale poporului, unde ori cine poate avea la îndemână cărțile autorilor români de seamă și mai ales cărți cari se ocupă cu istoria poporului românesc.

Ce influență au aceste case de citire asupra publicului s'a văzut cu ocazia congresului de ieri, la care, însufleții de principiile naționaliste, au venit asistenți din toate colțurile țării. Păcat că acest congres nu s'a ținut într-una din sălile mai mari din Capitală, căci sala »Transilvania« a fost prea mică pentru numărul cel mare al celor ce au participat la congresul acesta, unde s'a făcut darea de seamă asupra activității în decurs de un an a partidului și unde au discutat mijloacele de propagandă pentru viitor.

Congresul a fost prezidat de d. colonel Manolescu—Mladian, care, salutând publicul atitent a dat cuvântul d-lui M. Iorga.

Primit cu entuziaste aplauze, d. Iorga a arătat împrejurările, în cari s'a dat trecuta luptă electorală, împrejurări cari au făcut ca nici unul dintre candidații naționaliști să nu poată pătrunde în parlamentul țării. Dacă de aici au fost deocamdată delăturați prin obișnuite mijloace, naționaliștilor le rămâne un teren așa de mare de activitate. Căci va trebui să se cheltuiască multă energie și multă căldură spre a aduce masele poporului la cunoștința drepturilor lor. Și le mai rămâne naționaliștilor ceva: La rămâne mândria de a fi avut un număr așa de frumos de voturi date pentru programul lor. Toate acestea îi îndreptățesc să întrevadă într'un viitor apropiat succese mari. Cine are cu el dragostea de neam, dragostea sinceră de cel mulți și buni și obidiți, cine are încrederea în sufletul lui curat nu se poate să nu ajungă la izbândă.

Ceilalți oratori dnii Zelea Codreanu, Stoenescu, Livezeanu și Sion au arătat cari ar fi mijloacele cele mai potrivite pentru a se răspândi cât mai mult ideea naționalistă atât la orașe, cât și la sate. S'a propus între altele crearea unui fond de propagandă, din care să se tipărească broșuri, să se editeze reviste, cari să explice pe înțelesul tuturor punctele din programul votat acum un an, din programul cu care naționaliștii au pornit la luptă. Dintre hotărârile frumoase, cari s'au luat în primul rînd trebuie relevată ho-

totăfrea de a se scoate o foaie zilnică »Lumina«. Sumele necesare pentru editarea acestei foi se vor aduna prin conferințe și serbări, prin cotizațiuni din partea membrilor partidului. Congresul s'a închis la orele 12 noaptea.

Expoziția de primăvară a »Tinerimii artistice« s'a deschis ieri dimineață în prezența unui public numeros și distins. Toți criticii de artă sânt de acord în a recunoaște că această expoziție este cea mai reușită dintre expozițiile organizate în timpul cel din urmă de această societate. Talente noi cari s'au afirmat în ultimii ani se prezintă acum publicului iubitor de artă cu opere de o valoare netăgăduită. Printre artiștii cari au expus din operele lor, sânt d-nii C. Aricescu, Artachina, doamna Rodica Maniu, A. Verona, Strîmbu, Sanielevici, St. Popescu, Ressu, Szatmáry, Murnu.

Expoziția va fi deschisă în toate zilele până la 1 Iunie.

Sesiunea parlamentară s'a închis. Dintre proiectele anunțate de guvern, în actuala sesiune, pe lângă unele fără de mare însemnătate, s'a votat proiectul privitor la monopolul cârciumilor, aducându-se modificări, cari de fapt au produs o vie satisfacție printre comercianții de beuturi spirtoase. Măsurile luate sânt cât se poate de favorabile acestei bresle. Astfel s'a luat dispoziția ca să se respecte numărul debitelor, cari există acuma, cu deplină libertate pentru proprietar de a le transmite fie prin vânzare, fie prin moștenire. În ce privește dispozițiile dela orașe e de remarcat că s'a desființat rava de o sută de metri din jurul bisericilor și al școalelor. Până acuma adecă nu se puteau deschide cârciumi la o distanță mai mică de 100 de metri dela biserică sau școală. Poate că menținerea acestei dispoziții ar fi fost mai bună.

Un proiect de asemenea anunțat, care însă nu a ajuns în desbatere este proiectul privitor la cumpărarea bunurilor de mână moartă, parcelarea și împărțirea lor la țărani. Aceasta a fost de altfel cauza care a creat la început o atmosferă de simpatie în jurul guvernului. Căci, realizându-se acest punct din programul anunțat la venirea guvernului conservator, s'ar fi împlinit o veche cerere a țărănimii exploatare în atâtea locuri de arindași străini.

După cât se pare, cu acest proiect guvernul va avea unele dificultăți. Ziarele guvernamentale declară că guvernul n'a renunțat la acel punct din programul său care prevede împărțirea bunurilor de mână moartă la țărani. Chestia este mult mai grea decât se pare, ea reclamă un studiu serios și amănunțit. Nu trebuie scăpat din vedere faptul că aceste bunuri aparțin unor instituții de cultură sau de binefacere. Din venitele lor se susțin acele instituțiuni.

Unele ziare, ocupându-se cu această chestie au relevat faptul că schimbarea bunurilor în renta perpetuă pentru instituții n'ar fi dreaptă, de oarece pe zi ce trece valoarea bunurilor se ridică, pe când renta rămâne fixă. Nu trebuie însă scăpată din vedere nici starea țărănimii. Și să nădăjduim că se va găsi modalitatea de a se face dreptate și instituțiilor proprietare ale acestor bunuri și țărănilor.

Correspondent.

Situația Românilor din Macedonia.

Zilele trecute s'au înapoiat la București excursioniștii români, cari sub conducerea dlui profesor universitar Dr. C. I. Istrati, au făcut o călătorie de studii în Macedonia.

Situația Românilor din Macedonia e prea puțin cunoscută la noi și oferă un deosebit interes mai ales astăzi, când ideea națională începe să primeze toate celelalte idei, cari frământă viața statelor.

Un redactor al ziarului »Seara« din București s'a adresat dlui Istrati cu

rugămintea de a-i împărtăși impresiile sale despre viața și luptele Aromânilor. Dl Istrati și-a rezumat impresiile în următoarele:

»Soarta Aromânilor este absolut legată de ființa Turciei europene.

În călătoria mea am recomandat Aromânilor să profite toți de regimul tinerilor Turci, regimul constituției moderne, pentru a se face utili statului otoman. Să rămâie însă, bine înțeles, Aromâni până în adâncul sufletului, dar să învețe perfect limba turcă«.

Trecând la bisericile și școlile fraților Aromâni, dl Dr. Istrati a zis:

»Populația aromână simte nevoia să-și îngrijească de școală și biserică prin propriile sale mijloace, creându-și efortii locale. Rolul nostru pe viitor va fi să ajutăm numai bănește acelea localități unde ei nu au încă puterile necesare.

Astfel sacrificiul nostru frățesc va servi în mod real și mișcarea de ridicare culturală și națională va fi din cele mai rodnice.

Ceeace trebuie azi Aromânilor din Macedonia sunt preoți și un cap religios.

Pentru biserica lor națională au fost uciși cu sutele și puținii preoți ce mai sunt au fost maltratați și au scăpat ca prin minune să nu fie uciși, cum e cazul celui din Monastir asupra căruia s'au încercat trei asasinat.

Trebuie să ne închinăm în fața acestui popor, care își îngroapă copiii și părinții adesea fără preoți, numai pentruca să înlăture clerul grec, care le-a dovedit de atâteaori în anii din urmă, că dacă ține crucea înainte cu mâna stângă, la spate ține pumnalul cu mâna dreaptă.

Turcii ne sunt favorabili și acuma este momentul de a ne crea o mitropolie la Bitolia și a trimite cel puțin 50 de preoți români acolo. Atunci mare parte din grecomani se vor întoarce la frații lor și ticăloșia actuală va înceta.

Nu este nici o putere și nici un argument advocătesc care să ne oprească să facem acest lucru, căci înainte de orice susceptibilități este vorba de ființa, mai mult de existența pe viitor a unei părți din neamul nostru.

Până acum 600 de ani Mitropoliștii noștri se hirotoneau la Ohrida: să hirotonisim acuma un Mitropolit și un episcop la București spre a trimite la Monastir și alte părți.

Vorbesc astfel hotărât și ca român care-mi iubesc neamul și sunt adânc crezător în mântuitorul Isus Christos, căci am convingerea că dela Patriarhul actual nu se poate aștepta nimic. Dacă patriarhul face politică greacă din ocărnuirea sfintei biserici în capul căreia se află, noi creștinii, în înțelesul larg al cuvântului, trebuie să facem totul pentru frații creștini din Macedonia.

Orice întârziere, orice lipsă de interes pentru înfăptuirea acestui lucru ar fi o crimă«.

Trecând apoi la primirea și simpatiile pe cari le-a întâmpinat în călătorie, dl Dr. Istrati a spus:

»Turcii ne-au primit în așa mod încât inima noastră le rămâne plină de recunoștință. Călătoria noastră a fost un adevărat mers triumfal și s'a făcut totul nu numai spre a ne înlesni drumul și scopul urmărit, dar pentru a înțelege că în Turcia actuală trebuie să vedem în mod hotărât prietini convinși nu numai regatului român, dar și Aromânilor din imperiul lor.

Ceeace au făcut tinerii turci în 2 ani e de necrezut. Ei au căutat și au reușit în mare parte să schimbe în bine sufletul însuș al țării lor.

Armata lor e admirabilă, bine îmbrăcată, (s'au făcut numai anul trecut 400 mii uniforme) bine echipată și condusă de ofițerii dintre cari cei mai tineri sunt absolut la înălțimea misiunii lor.

Școlile lor se nasc cu miile, și fac tot posibilul să le ridice nivelul cultural. Inteligența copiilor e remarcabilă. Trebuie să recunoșc că sunt mai puțin sfioși ca ai noștri, mai voinici și mai bine hrăniți.

N'am decât o singură urare și anume ca acești oameni de bine cari au salvat Turcia

și sunt pe cale să o ducă la un bun sfârșit aplicând constituția cinstită pentru toate țările poarele din imperiu, să fie lăsați în pace să desăvârșescă opera începută.

Astfel ei vor salva nu numai soarta Turciei europene, dar vor realiza în mare măsură și Svițera a realizat în mic, ceea ce ar fi trebuit să se înfăptuiască în Austria. Totul atârnă ca acești oameni să nu fie stăpâniți în vrednică și marea lor lucrare ceea ce le dă din toată inima!»

Adunarea dela Igrîș.

Dăm după »Românul« decursul adunării dela Igrîș, convocată pentru 7 Mai, 1911.

Adunarea a fost convocată de țărani dela Igrîș, cari au dovedit prin aceasta o înțelegere politică neașteptată. Peste o mie țărani din Igrîș, Nădlac, Șeitin și Sarajau au luat parte la adunare fără să fie conduși de nici un intelectual, un seminarist de trist pentru izbânda viitoarelor lămuriri populare. Țărani s'au purtat în școală cu o conștiință care ne inspiră multă credere. Nu s'au temut nici de jandarmii stăpânirii, nici de cei solgăbirai cari s'au înființat și de astădată.

Prezidentul adunării, care s'a ținut în fața casei comunale, a fost Ioan Jebelguv un vrednic țaran din Igrîș. El a și binevoventat pe dnii Vasile Goldiș, Dr. I. Suciu și Dr. Cornel Iancu, cari singuri s'au prezentat la adunare din cei șapte înși cari s'au anunțaseră.

Dl Dr. Cornel Iancu, a fost primul orator d-sa a salutat pe igrișeni, mulțumindu-le pentru frumoasa adunare ce au aranjat arătându-le scopul acestei adunări. Vasile Goldiș, egal, secret și după comune, care este scris pe steagul programului nostru național, a ajuns astăzi o problemă actuală, pe care trebuie să luptăm cu toate puterile a spus dl Iancu. D-sa a chemat pe dl Suciu la asistență sub steagul partidului național.

Dl Dr. I. Suciu a zugrăvit situația generală a politicii noastre, insistând mai ales asupra tovarășiei noastre cu justii și cu socialiștii. Dl Suciu a lămurit importanța cooperării noastre cu aceste două țări, cari sânt atât de depărtate de noi și programul și tendințele lor. Noi nu sântem vinovați, a spus dl Suciu, dacă mai există și alți oameni în țara aceasta, cari alina cu noi cer reforma electorală, pe baza fragiului universal. Fiindcă situațiunea e de-așa, noi vom lega alianță cu aceste țări, ceea ce nu însemnează însă că programul partidului nostru, va suferi din cauza aceasta vre-o schimbare oarecare. De justiiștii se vor dovedi cu vremea muncitori, atât mai rău pentru dânsii, a terminat dl Suciu în aplauzele mulțimii.

Dl Vasile Goldiș, a vorbit mai mult de o oră. A pornit dela moartea ministrului Hieronymi, care la 1896, dăduse cunoscută ordonanță împotriva partidului național, care astăzi e mort, fără să ne fi putut însuși mici. A insistat asupra drepturilor noastre naționale, cari ni-se cuvin ca unui popor peste trei milioane și jumătate. A arătat ferințele noastre pe urma legii școlare a Apponyi, lege menită să ne sugrume țara națională și a terminat descriind nismul unguresc, ca pe o tendință eroică de a ne fura razele soarelui, care sare tot atât de frumos și pentru noi ca pentru Unguri.

După vorbirea dlui V. Goldiș, s'a redactat și s'a citit următoarea moțiune:

Adunarea populară a partidului național-român, ținută în comuna Igris în ziua de 7 Mai n. a. c. protestează împotriva politicii generale a guvernului actual, care despreciește drepturile naționale ale popoarelor — maghiare din patrie, — pretinde înfăptuirea cât mai urgentă a legii despre votul universal, secret, egal, direct și pe comune, roagă comitetul executiv al partidului național-român să colaboreze întru acest scop împreună cu toate partidele politice din țară, să lucreze cu sinceritate și fără rezervă luptând pentru acelaș scop, — pretinde respectarea principiului, ca fiecare popor să fie instruit, administrat și judecat în limba sa proprie.

Ședința Camerii.

— Discursul d-lui Șt. C. Pop. —

În discuția bugetului ministerului de agricultură azi din nou a răsunit în Cameră glasul unui deputat român naționalist, ca să atragă atențiunea guvernului asupra multelor necazuri cu cari au să lupte țărani români, fără ca cei dela cârmă să le vină într'ajutor.

Într'un discurs lung, deputatul Șiriei, dl Ștefan C. Pop, a înșirat o serie întregă de neajunsuri, apelând la simțul de dreptate a guvernului să ție seamă și de nevoile poporului român.

Discuția nu s'a terminat nici azi.

Ședința se deschide la orele 10. Președintele Berzeviczy Albert.

Primul orator, contele *Károlyi Mihály* (agrarian) nu primește bugetul, fiindcă nu poate aproba politica economică a guvernului.

În deosebi se ocupă cu chestia majoratelor (fideicomis) și spune că nu în numărul mare al majoratelor zace răul, ci în faptul că sunt rău împărțite. În părțile nordice (locuite de naționalități! N. Red.) majoratele împlinesc o înaltă misiune culturală (lipsind țărănimea nemaghiară de pământ! N. Red.).

Șt. C. Pop: Constat cu durere că în bugetul ministerului de agricultură nu văd nici o poziție din care s'ar putea concluda că guvernul poartă grijă și de interesele poporului român. Poporul nostru mai mare parte se ocupă cu cultivarea pământului și are să se lupte cu cele mai mari neajunsuri.

Acest popor muncitor e sărac, dar nimeni nu-i poartă grija. Sunt nenumărate cazurile de neîndrituire. Așa spre pildă Români din cercul Câmpeni, unde sunt păduri întinse, n'au nici lemne de foc. Așteptăm dela dl ministru de agricultură care în repetite rânduri a declarat că vrea să fie drept, să intervină și în interesul acestor oameni săraci.

Nu pot aproba nici legea despre pășunile de câtră granița României, căci jig-nește adânc ieteresele vitale ale Românilor cari se îndeletnicesc cu pășunatul oilor.

Și pe lângă toate aceste, organele administrative nu procedează cu dreptate. Pentru cele mai mici contravenții îi pedepsesc pe bieții oameni cu amenzi mari. S'a întâmplat într'un loc că un țaran român a fost pedepsit de un pretore, fără să fi fost ascultat, și sentința i-a fost comunicată

acestui om care nu știa nici ceti — pe o blanchetă.

Szüllő Géza: (Calomnie! Sgomot.)

Șt. C. Pop: E adevărul curat despre care vă puteți oricând convinge dacă vreți!

Cere regularea riurilor și trece apoi la acțiunea guvernului în favorul Săcuilor, condamnând politica aceasta de privilegiare a unora în paguba altora.

Roagă pe dl ministru să nu se lase condus de vederi politice, să nu ție seamă de ce naționalitate sunt cei avizați la ajutor, ci să ție seamă numai de nevoile lor.

Nu primește bugetul.

Vorbește apoi *Szabó István* contra bugetului.

Ședința se ridică la orele 2.

Din jalea Bihorului.

Tulca, la 4 Mai 1911.

Între noutățile din Nrul 84 al prețuitului ziar „Tribuna” citesc și una „din jalea Bihorului” — din care văd că în comuna Tulca bântuind scarlatina între copii, au căzut victimă aceștia 68 de înși.

Mulțumesc din inimă On. Redacțiunii că ne-a luat apărarea, căci din punctul de vedere sanitar nu prea bine stăm, când într'un singur cerc medical suntem 7 comune, cu vre-o 10—12000 locuitori, toți Români. Cu toate aceste, mulțumită stăruinței poporului care știe să-și prețuiască și să-și îngrijească copiii, cu bucurie pot declara că cele comunicate în prețuitul ziar „din jalea Bihorului” sunt scornituri de-ale perciunaților dela fițuca „*Szalontai Lapok*”.

Pe baza datelor din registrele oficiului stării civile (matricule) constat că în anul curent până în ziua de azi avem cu totul 37 de repauzați, dintre cari peste 20 ani sunt 8, de treisprezece ani 1, de 5 ani 1, de 5 ani în jos 27, iar dintre aceștia din urmă sunt 20, cari n'au ajuns etatea de 2 ani. Din datele aceste se poate deci vedea, că dintre cei obligați la școală nici unul nu a repauzat, altfel nici nu a fost lipsă de închiderea școalelor, cum scria perciunații, acuzând prin aceasta indirect și pe conducătorii școalelor.

Comparând mortalitatea din anul acesta cu cea din 1910, abia este diferență, știindu-se prea bine, că în lunile Faur și Martie mortalitatea pretutindenea e mai mare. Dar sârmanul perciunat ce date oferă publicului său cetitor, când zice, că comuna Tulca e mică, cu ulițe strâmbe, cu copii galfezi de foame și colțuroși la cap, — și în acelaș timp arată, că populația e de 5300—6500 suflete, cu o mortalitate pe an dela 160—180.

Nu e adevărat! Tulca e comună mare, are 3401 locuitori. În anul 1910 numărul repauzaților a fost 90, pe când a născuților a fost 154 și așa acest popor e în destul de bune condițiuni de trai, dovadă numărul mare al nașterilor.

Pe mine de altcum m'ar fi lăsat rece scrisese acestei fițuce, dacă nu le ceteam și în coloanele prețuitului ziar „Tribuna”. Pentru liniștirea on. public cetitor român am ținut însă necesar a da lămuriri și a desminti toate cele scrise în fițuca perciunatului, căci Doamne! oare noi doi preoți din această comună, să nu avem atâta durere de inimă pentru poporul, care ne susține, și de copiii lui, încât să trecem cu vederea astfel de cazuri? Și am putea lăsa oare pe perciunatul să alarmeze lumea și să vină el să ne arate durerile și el să vindece și ranele?

Halal de această vindecare!

Nestor Porumb,
paroh gr.-or. rom.

Din străinătate.

Isbânda revoluționarilor mexicani.

O telegramă din New-York anunță că războiul civil isbucnit în republica Mexicului e pe cale a se sfârși cu izbânda răsculaților. Președintele republicii mexicane, Porfirio Diaz, a declarat că se supune cererii răsculaților și se retrage din fruntea republicii, înlăturând astfel și cea din urmă piedecă ce sta în cale împăcării.

Hărțuelile sângeroase nu s'au sfârșit încă pe toată linia, dar trupele răsculaților s'au oprit în drumul lor spre capitală și tratativele între Madero, capul răsculaților, și guvernul republican s'au reluat și, fără îndoială, se vor termina cu restabilirea păcii interne.

Isbânda aceasta a revoluției mexicane este însă în rîndul întâi o izbândă a diplomației Statelor-Unite, pentru că Madero prin răscoala sa a servit în mare măsură planurile de expansiune a Statelor-Unite și încorporarea Mexicului nu mai poate fi decât chestie de timp.

Fostul președinte Diaz, stăpân autocrat care a ridicat republica mexicană la un nivel înalt de cultură, punând capăt stărilor anarhice dinainte de venirea lui la putere, a fost întotdeauna un apărător neclintit al independenței țării sale. Uniunea americană răpise deja 3 provincii din republica mexicană și imperialiștii americani n'au încetat nici odată a da expresie dorului și hotărârii lor de-a încorpora și restul republicii. Cu o energie de fier, cărunțul președinte a apărât până în cele din urmă clipe integritatea republicii sale, evitând însă în acelaș timp orice conflict cu puternica Uniune.

Președintele Statelor-Unite Taft și secretarul de stat Knox, ce-i drept, n'au conțenit să repete iarăș și iarăș că e departe de ei orice gând de amestec în afacerile interne ale Mexicului și că unica lor preocupare e apărarea vieții și intereselor supușilor americani din republica mexicană. Concentrările grăbite și numeroase de trupe la frontieră nu sânt însă proprii să întărească credința în sinceritatea acestor declarații.

Poate că pentru deocamdată Statele-Unite se vor mulțumi cu schimbarea de guvern și demisia președintelui Diaz va pune capăt unui războiu fratricid, — dar soarta Mexicului e pecetluită.

Nu vor trece mulți ani și va fâlfâi și în republică, odinioară independentă, a Mexicului stindardul înstelat al Uniunii americane, ... sporit cu o nouă stea strălucitoare.

New-York, 8 Maiu. Manifestul președintelui Diaz prin care anunță că după restabilirea păcii își va da demisia numai în parte a avut efect.

Răsculații au impresurat orașul Juarez și au început bombardarea lui. De ambele părți au căzut mulți răniți și morți.

Răsculații afirmă că nu ei au început focul ci trupele guvernului, cari au împușcat asupra unui delegat al delegaților, trimis să înceapă tratative cu comandantul orașului.

O telegramă mai nouă anunță că trupele răsculaților ar fi ocupat deja orașul.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de fabricanți de **Székely și Réti** mobile în **Marosvásárhely** lipsă la: **Székely și Réti** mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

INFORMAȚII.

ARAD, 9 Mai n. 1911.

— **Dela «Reuniunea femeilor române din Arad și provincie».** Banca «Victoria» din Arad a donat suma de *Cor. 100*— ca răscumpărarea cununei pe mormântul lui *Nicolae Marcu*.

Dela petecerea aranjată în Chișineu a treia zi de Paști au intrat *Cor. 137-70*.

— **Aviz!** Toți cei-ce au primit spre vânzare lozuri la loteria, ce o va aranja „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie”, sânt rugați să facă cunoscut rezultatul vânzării și sumele încasate să le trimită la adresa d-soarei *Hortensia Bogdan, Arad strada Deák Ferencz No. 27*.

— **Procesul comunei Brestovaț.** De când s'a decretat despărțirea ierarhică a Românilor de către Sârbi comuna Brestovaț, din Bănat, botezată mai nou Aga, aparține metropoliei românești din Sibiu și s'a încorporat în 1865 la dieceza Aradului. Cu doisprzece ani în urmă avocatul metropoliei sârbești a intentat proces contra metropoliei din Sibiu și a cerut judecătoriei extradarea pomenitei comune, pe motiv că ea ar fi fost numai din greșală încorporată metropoliei românești fiind ea compusă exclusiv din elemente sârbești colonizate din Muntenegru. Sârbi nădăjduiau că drept sfârșit al judecării vor împărți averea bisericească între cele două metropolii, chiar la cazul când comuna din litigiu nu le va fi predată.

Cu toate că această cauză nu aparține competenței judecătorești și dreptul de a o reclama se prescrisese fiind trecuți 46 de ani dela încorporarea ei, procesul n'a fost respins. Tribunalul din Budapesta a constatat însă că în întreagă comuna nu e decât un singur Sârb, iar restul credincioșilor sunt toți Români după naționalitate, cari nu vorbesc și nici nu înțeleg altă limbă.

Astfel cererea metropoliei sârbești a fost respinsă pe motiv că „cu credincioși Români nu se poate forma comună bisericească sârbă”.

După cât scrie „T. Român” din Sibiu, în 2 Mai, după aprobarea sentinței de către curtea de apel, ea a fost aprobată și de curtea de casație și Sârbi au fost condamnați la purtarea cheltuelilor de proces.

— **Foc în Beiuș.** „Gazetei” i-se scriu următoarele: În ziua de sf. Gheorghe la orele 10 a. m. pe timpul celebrării sf. liturgii s'a aprins în mijlocul orașului Beiuș istoricul edificiu „Crâșma de peatră”, cândva castelul de vânat al regilor Ungariei, astăzi depozitul regaliei unde se afla aproviziunea crâșmelor din jurul Beiușului. Focul s'a iscat din negrija unui servitor în odaia unde se încălzește apa pentru curățirea buților de spirt, și a ajuns deja până la magazinul de spirt care însă a fost ferit de exploziune numai prin istețimea pompierilor harnici de sub conducerea profesorului Ioan Bușța. La caz contrar o cantitate

enormă de mare de spirt în preț de 50 mii coroane ar fi fost prada exploziunii și jertfa focului. Pe lângă toată forțarea pompierilor și alor vre-o 200 de oameni ajutători a ars tot edificiul și cea mai mare parte a magazinelor, focul era mai periculos când au ars mai multe sute de lăzi de bere, atuncia s'au aprins și localitățile laterale a caselor învecinate și focul s'a putut localiza numai dacă s'a potolit vântul, ce de nu se întâmpla ar fi ars o parte a Beiușului. Atât episcopia română a Orăzii-mari cât și proprietarul edificiilor „Crâșma de Peatră” precum și esarindătorul localităților și regalitul au pagube enorm de mari.

— **Urmările alcoolismului.** Asențările din comitatul Maramureșului ne desvălesc din nou o plagă grea care bântuie acest ținut românesc inundat de ovreii veniți din Galiția și Rusia. Dintre 459 de ficiori, cari s'au prezintat până acum înaintea comisiei de asentare, numai 41 de inși au fost asentați, toți ceilalți au fost neapți.

Medicii au constatat aproape la toți cei neapți o degenerare fizică acută, provocată de consumul exagerat de rachiu și spirt denaturat.

Ca vânzarea acestor băuturi otrăvitoare și numărul birturilor să se reducă, — guvernul nu ia însă nici o dispoziție, pentru că din vânzarea acestei otrăvi statul încasează nenumărate milioane. Și milioanele aceste trag mai greu în cumpănă decât bunăstarea materială, morală și fizică a mii și sute de mii de cetățeni...

— **Apel.** În comuna Broșteni (Kiskerek) comitatul Albei-inferioare, a treia zi de Paști în 25 Aprilie n. pela ora 1 după amiază s'a născut un foc nemai pomenit, care ajutat de un vânt, și fiindcă începuse din marginea satului, n'a cruțat nimic ce i-a stat în cale, așa, că în o oră au ars 74 de case împreună cu toate supraedificatele, șuri, grajduri, coșuri pline de cucuruz, haine, bucate, mâncări și de îmbrăcăminte, precum și de unelte economice. Oamenii și vite nu au ars. Paguba se urcă la 150.000 coroane. Asigurat nu a fost nici unul. Apelăm deci, în numele acestor nenorociți, la toate inimile de creștin și cerem sprijinul prin contribuire benevolă, ca să putem ajuta cel puțin în parte pe acești de Dumnezeu certați.

Oierțele să se trimită la oficiul parohial gr. ort. din Broșteni (Kiskerek) u. p. Szászcsanád, care la timpul său va împărți ajutorul dat și va publica în ziare rezultatul.

Broșteni, la 16/29 Aprilie 1911. *Ioachim Marcu, paroh. Dragomir Dicoiu, episcop.*

— **Mulțumită publică.** În numele comunei bisericești din Brusturi și pe această cale aduc cele mai sincere mulțumiri institutului de credit și economii „Crisana” din Brad care a binevoit a dărui suma de 100 coroane pentru procurarea recvizitelor necesare la școala confesională gr. ort. română din Brusturi — *Terentie Gavrița, preot capelan.*

— **Complot anarchist la Paris.** Poliția franceză a descoperit un complot anarchist, pentru aruncarea în aer a prefecturei de poliție.

Conjurații s'au întrunit alaltăieri noaptea într'o subterană și acolo au pus la cale ca, într'o anumită zi să se așeze, în beciurile prefecturei de poliție, mai multe mașini infernale.

E interesantă arestarea unui mare anarhiști, despre cari sânt dovezi că complici la diverse atentate de pe rate, în timpul și după terminarea greșelilor și lucrătorilor de pe rețelele ților private.

— **Ferdinand al Bulgariei la Budapesta.** expresul orient de ieri dimineța a Budapesta regele Ferdinand al Bulgariei țin de aghiotantul Markov și de mare curte Stoianovici. La gară nu l'a așteptat și îndată după sosire a luat automobil și a plecat la biserică Matia din Budapesta a azistat la utrenie. După serviciul plecat tot cu automobilul la Poprad unde va petrece mai multe zile.

— **Un domnitor fără listă civilă.** de ducele Gheorghe din ducatul Schaumburg-Lippe, o țărișoară de abia 340 chilometrați. Ducele e poate cel mai bogat în întreagă Germania și în urma acestei proprietăți nu numai că nu primește vilă dela supușii săi, ci contribuie însă cu câte 20—30 mii mărci drept întregire lor funcționarilor și ajutoare pentru culturale. Ducatul are în total 43 mii de tori, dar pământul e proprietate boierească și sărăcimea nu folosește nimic. ci-și trăgă iul cu multă greutate.

— **Expoziția dela Florența.** Ieri s'a deschis expoziția universală de florarie dela Florența. La festivitate pe lângă perechea asistat și corpul ministerial, senatorii, corpul diplomatic și capii autorităților. Afară de sosise o mare mulțime de invitați străini blic care a aclamat pe rege cu multă însușien

— **Cum știe să se descurce poliția.** două săptămâni în urmă poliția a prins servitoare din Budapesta și a închis-o în prefecturei fără să se fi făcut vinovată de transgresiune. Tot păcatul era că semăna perfectie cu o femeie de acelaș nume, oprită pe teritoriul capitalei. Greșala nu s'a observat decât după trei zile și pe urmă i-au dat după câteva ploconeli de scuză. Ieri servitoarea a fost de nou chemată la poliție și aci căpitan în numele subalternilor săi a rugat-o de iară pentru cele trei zile de groază, petrecute tre tâlhari și ucigași, i-a dat suma de două de coroane. Ce i-au plătit oare; rușina cinstea pătată?

— **Domnul jandarm.** În Vulcan este un jandarm de-l cheamă Uik József. Acest jandarm prins într'o zi pe un muncitor din Vulcan ținut două zile închis, l-a bătut bine și când dea drumul l-a silit să plătească și o coroană douăzeci fileri, *taxă de întreținere.* Nici nu pomenim că bietul muncitor a fost nevinovat și taxa numită nu există în nici un cod sau ordinațiune ministerială. Muncitorul vrea meargă acum drept la împăratul, pentru că unde a mers cu plânsoarea n'a fost ascultat, dimpotrivă a fost dat afară de peste tot.

— **Nenorocire într'o mină de cărbuni.** Din Deva se telegrafiază: În mină de cărbuni dela Lupeni s'a întâmplat mare nenorocire. Un băieș voind să aprind un chibrit, flacăra a dat foc gazurilor și au explodat omorînd patru băieși. Toți patru sunt Români.

Ancheta autorităților a constatat că o poartă muncitorul care a aprins chibrit și a pierit și el.

— **Judecata lui Dumnezeu în China.** misionar din Kuangsi povestește că erau două femei, bune prietene. Dela o vreme cea mai vîrstă a cerut celei mai tinere să nu-i mai ve

Suspensorii, bandage și ochelari

Mașini de tuns, brice, foarfeci, ochiane, zwickeri, ochelari, baro- și termometre, suspensorii, aparate de inhalat, totfelul de specialități de gumă elastică, PRINTEMPS cel mai perfect prezervativ femeiesc cu 4 cor., se poate căpăta exclusiv numai la firma:

Dobos Sámuel

din Temesvár-Józsefváro

(Timișoara-Josefin)

Hunyadi és Miszits-u. sarká

ANUNȚ.

Un comerciant român, caută spre cum-
 prare o prăvălie mixtă, cu circulație
 mare, cu licență de beutură și trafică.
 Ofertele sunt a se trimite la administrația
 Tribunei sub titlul *Comerciant român*,
 unde se vor expeda la destinație.

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
 Hermannsplatz 8, etagiul I.
 Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Caut
candid. de avocat
 practică începând cu 1 Iunie a. c.
 în condițiuni favorabile. Praxa și con-
 condițiile să mi-se comunice direct mie.
 Dr. Lucian Georgeviciu,
 avocat, Temesrékás.

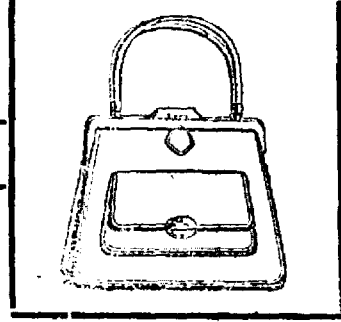
Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu
 aranjat conform tuturor recerințelor mo-
 derne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann;
 (băi de aier, de soare, de abur, de aier cald,
 de acid carbonic, de oxigen, de radium,
 băi medicinale și electrice, gimnastică etc.)
 90 minute depărtare dela Viena în regiune romantică
 și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele
 ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie,
 diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomach
 și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.
 In stabiliment nu se primesc morboși de boale infec-
 țioase și boale psihice.

Posta: **Maria Enzendorf bei Wien.**
 Telegramme și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.
 Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție
 direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:
Dr. Marius Sturza.

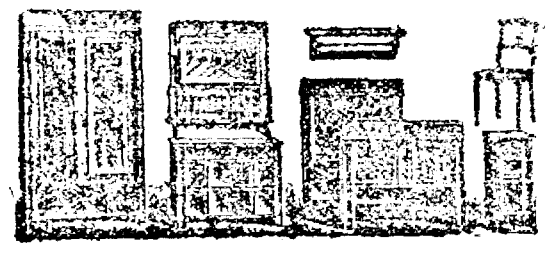
Geante moderne pentru dame (Ridikül)

precum și portmoneuri, portofolii și
 portțigarete în diferite calități
 dela cele mai simple până la cele mai
 fine, se pot cumpăra pelângă prețuri
 moderate și serviciu conștiințios la:
György Gergely
 primul atelier de obiecte din piele de lux
 Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
 tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
 (Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are
 în depozit aranjamente complete pentru
 odăi, lucrate în atelierul propriu în cel
 mai modern stil, dela cele mai ieftine până
 la cele mai bune, după planuri proprii
 sau la comandă. — Pentru lucrările mele
 primesc garanția cea mai extremă. Mare
 asortiment de mobile de alamă și fier,
 deasemenca și fotolii.

Invenție Nouă. Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuițare în economie și acasă, ma-
 cină excelent orzul, cucuruzul și grăul, se în-
 vârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat
 de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă
 garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței
 de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu
 mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în ma-
 șina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile
 să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța
 trifoiului și atelier de reparat mașini în
 Nagyvárad, Villanytelep mellett.

on Tolstoi. 10

RĂȘBOIU ȘI PACE.
 ROMAN.
 Trad. de A. C. Corbul.
 (Urmare).

mâna sa căzu pe masă cu putere.
 Pierre își luă dela ochi ochelarii. Mișcarea aceasta,
 gândindu-i cu desăvârșire fizionomia, lăsă să se
 și mai bine bunătața și uimirea sa.

Nevasta mea, urmă prințul Andrei, este o femeie
 lentă, una din acele femei cari păstrează cu sfîn-
 țenie onoarea bărbatului său; dar ce n'as da, Doamne
 mezeule! ce n'as da să nu mă fi înșurat! Tu ești
 dintâi și singurul, căruia mă destăinuesc, fiindcă
 iubesc!

Orbind astfel, prințul Andrei nu semăna de fel cu
 prințul Bolkonsky care se răsfăța cu molesală pe
 fetele d-soarei Scherer și care, cu ochii pe jumătate
 închiși, rostea cu glasul lenes fraze franțuzești. Fie-
 că fibră a obrazului său uscat și nervos, tresărea în
 ochii lui, așa de stinși, luceau de un foc pu-
 ic. Se ghicea într'insul, că era cu atât mai violent
 curtele sale clipe de iritațiune bolnăvicioasă, cu
 părea mai volnic și mai slab.

Tu nu mă înțelegi, și cu toate astea îți povestesc
 viața mea! Lui spuneai de Bonaparte și de
 război, urmă el, cu toate că Pierre nici nu-i po-
 se de acest lucru... dar Bonaparte a făcut ce i-a
 venit în minte, a mers tot înainte, a rămas statornic în atin-
 țința scopului lui, fiindcă era liber, liber... Când ai
 să-mi vorbești să-mi legi viața de aceea a unei femei,

ești prăpădit, înălțat ca un ocnaș; toată puterea,
 toate aspirațiunile din sufletul tău nu vor face decât
 să te strivească și să te umple de păreri de rău. Flecă-
 riile de prin saloane, balurile, vanitatea, meschinăria,
 iată cercul în care te vei învârti. Pornesc acum la
 război, voi vedea unul din cele mai năprasnice răș-
 boaie din câte au avut loc, și nu știu nimic, nu sunt în
 stare să fac nimic; în schimb însă sunt foarte amabil,
 foarte mușcător și toată lumea mă ascultă la d-soara
 Scherer! Și apoi, lumea asta stupidă, de care nevastă-
 mea nu se poate îndepărta!... Dacă ai ști câte parale
 fac toate aceste femei distinse, toate femeile în ge-
 neral. Tatăl meu are dreptate când spune: egoism, vani-
 tate, mărginire și prostie; iată femeile când se arată
 așa cum sunt... Când le vezi în societate, ai putea
 crede că au și ceva bun în ele; dar nu, nimic! Da,
 dragul meu, să nu te însori...

Aceste fură cele din urmă cuvinte ale prințului An-
 drei.

— Imi pare ciudat, zise Pierre, că tocmai d-ta te
 crezi incapabil și bun de nimic; că tocmai d-ta îți
 crezi viața nimicită, când viitorul îți zâmbește și...
 Glasul său arăta marea stimă pe care o avea Pierre
 de capacitatea prietenului său și tot ce aștepta din
 partea lui.

Cu ce drept vorbește el așa, își zise Pierre, gân-
 dindu-se la prințul Andrei care era în ochii săi atât
 de perfect, fiindcă găsea într'insul calitatea ce-i lipsea
 lui însuși; puterea de voință. El admirase întotdeauna
 la prietenul său ușurința și egalitatea raporturilor
 sale cu oamenii de toate soiurile, memoria lui extra-
 ordinară, cunoștințele lui felurite, căci prințul cetea
 de toate și toate le știa. Și dacă Pierre descoperise
 în prințul Bolkonsky lipsa de dispozițiuni pentru fi-
 lozofia speculativă, pe care el însuși o stăpânea minu-

nat — el nu vedea în această lipsă un defect, ci o
 forță mai mult.

— Sunt un om prăpădit, să nu mai vorbim de nimic,
 ci de tine, reluă prințul Andrei după o clipă de tăcere,
 zâmbind la aceste cuvinte.

Zâmbetul lui se oglindi numai decât pe chipul lui
 Pierre.

— De mine? întrebă el, deschizând gura într'un
 zâmbet inconștient și voios... Și ce vrei să vorbim de
 mine?... Ce sunt eu?... Un bastard!... — Și el roși,
 subit, căci vorba aceasta o rostea cu greutate — fără
 nume, fără mijloace, și... la urma urmelor... sunt liber
 și mulțumit, cel puțin momentan. Nu știu însă ce să
 încep, și tare aș dori să mă sfătuești d-ta în această
 privință.

Prințul Andrei își privea prietenul cu o dragoste
 binevoitoare, dar această bunăvoință prietenească lă-
 sa totuși să se ghicească conștiința ce o avea de pro-
 pria sa superioritate.

— Te iubesc, fiindcă tu ești singurul om cu inimă
 din tot cercul vostru; ești mulțumit, ei bine! alege
 după placul tău. Ori cum, are să-ți fie bine; dar înce-
 tează, te rog, prietenia ta cu Kuragin; nu mai duce
 viața asta neorînduită; traiul ăsta de stricat, șoldă-
 țoi, nu ți-se potrivește...

— Ce vrei, dragul meu, răspuse Pierre înălțând
 din umeri; femeile prietene, femeile...

— Nu admit aceasta, urmă Andrei; femeile mai de
 seamă, da, dar nu acelea dela Kuragin; femeile acelea
 și vinul, nu-mi plac...

Pierre ședea la prințul Vasile și împărțea viața
 destrăbălată a fiului lui cel mic, Anatol, despre care
 se plănuse să-l însoare cu sora prințului Andrei, chi-
 purile să-l mai liniștească.

(Va urma).

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

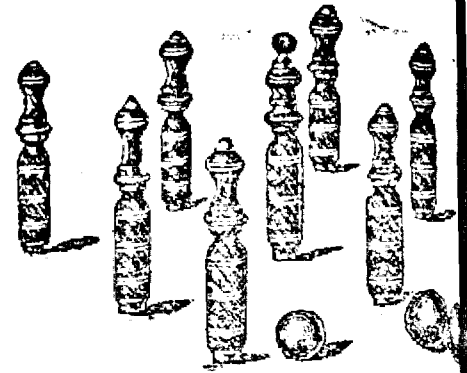
SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1910.		1911.	
10 Aprilie.		2 Aprilie.	9 Aprilie.
ACTIV			
127 754 592	99 433 657 Rezerva metalică aur	121 650 636	170 598 189
	37 320 935 » trate aur	49 608 000	171 258 636
1 540 086	Argint și diverse monete		1 261 759
60 325 690	Portofoliu român și străin		1 211 194
	*) Impr. pe ef. publice	11 199 600	105 253 344
27 751 574	» în cont curent	12 430 191	96 280 503
11 999 924	Efectele capitalului social		23 987 078
14 925 995	Efectele fondului de rezervă		23 629 807
3 119 621	» » amort. imob. și mașin. de imprim.		11 999 924
5 999 808	Imobile		17 956 807
711 870	Mobilier și mașini de imprimerie		4 293 621
562 382	Cheltuieli de administrație		6 020 679
106 098 275	Depozite libere		728 609
40 941 567	Conturi de valori		576 195
45 855 024	Conturi curente.		111 012 430
447 586 408			15 948 735
	PASIV		54 594 115
	Capital		524 231 486
12 000 000	Fond de rezervă		524 988 273
28 123 832	Fondul amort. imobii, mobil. și mașin. imprim		12 000 000
4 151 646	Bilete de bancă în circulație		30 135 439
263 063 690	Dobânzi și beneficii diverse		30 135 439
1 141 566	Depozit de retras		4 432 204
106 098 275	Conturi diverse, sold		339 464 550
33 007 399			1 147 376
447 586 408			111 012 430
			26 039 487
			524 231 486
			524 988 273

Scomptul 5%
*) Dobânda 5 1/2%

POLACSEK HENRIK,

Budapesta VII., Nagymezőutca

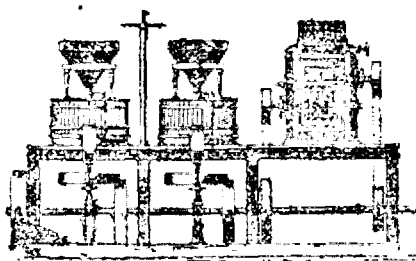
Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn calitate, ca bile pentru popici Lingnum-Sano articole pentru aranjamentul cafenelelor, precum și articole pentru biliard, șahuri, domino, râmă și jocuri pentru copii. Totodată iau în considerare în prețuri foarte moderate. Totodată iau în considerare în prețuri foarte moderate. Totodată iau în considerare în prețuri foarte moderate. Comandele din provincie se execută prompt.

KÁDI FERENC

căltunar ortopedic pentru bărbați și femei
Temesvár-Josefstadt, Hunyadi-utca

Iși recomandă depozitul său bogat asortiment de încălțăminte p. bărbați, femei și copii. Calitatea cea mai bună cum și comanda la măsură pelângă prețuri convenabile. Reparaturile se primesc pelângă prețuri ieftine.

KÁLNAI S.

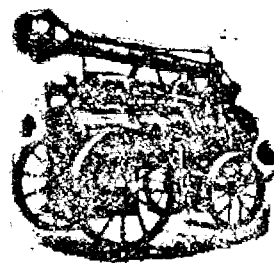
fabrică de motoare și turnătorie de fier
în Murăș-Oșorhei-Marosvásárhely

Ofere

motoare cu benzin și olei brut, locomobile, motoare absorbitoare de gaze. Mașini motoare cu benzin automobile pentru arat și imblăuit. Primește totfelul de montări pentru mașini, mașini cu aburi, stabilimente industriale și încălzirea cu aburi, precum și executarea a totfelul de aliaje de fier și metale

montarea deplină a morilor
precum și reparări în bransa aceasta.

Garanță deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.

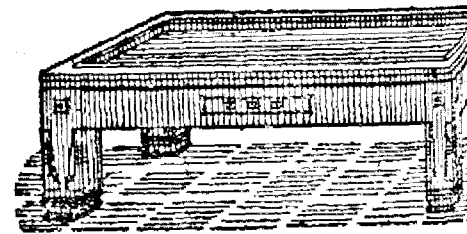

— Premiat la expoziție cu medalie de aur

H. PÁLLÁN succesor

Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și țesături
Kolozsvár, Dávid Ferenc-utca

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de biliard în orice provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma înființată în anul 1875. — La dorință face și țesături de țesături.

Biroul arhitectului

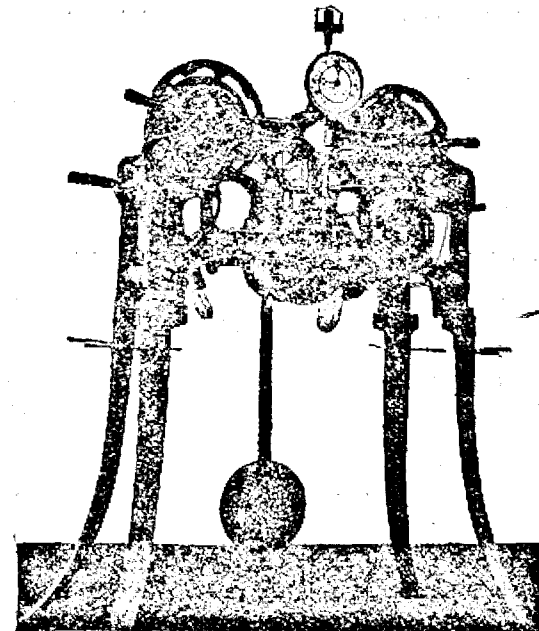
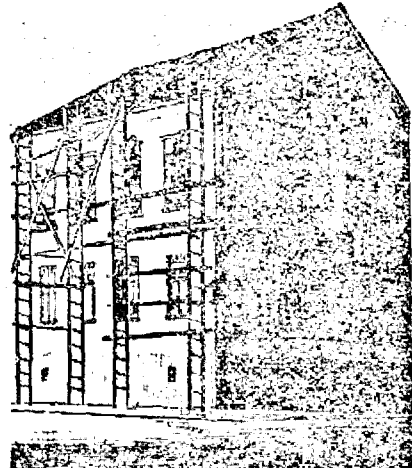
Jfj. Czako Lajos

Kolozsvár

Monostori-ut 60.

Telefon No 936.

Primește orice lucrări din acest ram, planuri, preliminară de spese, conducerea și supravegherea edificărilor, controlarea și și valorarea lor, cum și edificări complete, atât în loc cât și în provincie, pelângă prețurile cele mai moderate.

Fabrică de ceasornice și ceasornice

gr. Thorotzkai és

Rozgonyi és László

Budapest, VII., Széchenyi-utca

Pregătește

ciasuri pentru

din material de seamă cu

precisată, în orice mărime.

Ciasuri principale pentru

electrice, ciasuri pentru

pentru școli și fabrici.

Ciasuri pentru castele

și terase și jocul dantei

clopote. — Primește reparații

cum și prefacerea ciasurilor

ciasuri de turn cu salt de

Cea mai mare și mai

fabrică de ciasuri electrice

din Ungaria.

Ciasornicarii permanenți

lei și furnizorii căilor ferate

fabricicilor de tutun și castele

Premiat la expoziția generală

medalie de aur și la expoziția

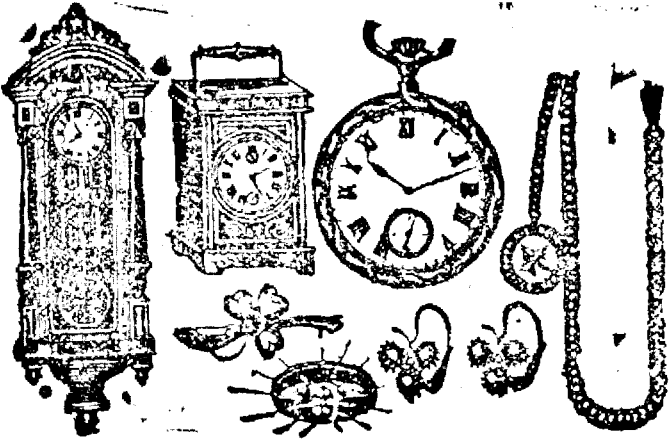
industriale din țară cu diploma

Dolf Hemper Sibiu—Nagyszeben, Heltauerg. 2

Cea mai punctuală firmă de expedare.

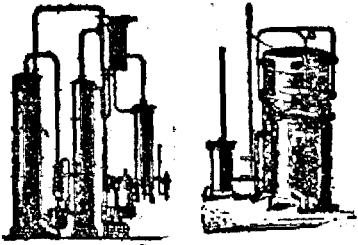
Comandă on. public magazinul său bogat asortat cu fabricate excelente de oroloage precise de aur și argint pentru domni și dame precum și bijuterii și obiecte de aur și argint executate modern.

Limba și cum-
ra bijuterii vechi
iecte de aur, ar-
și nestemate.
elier propriu :
ntru lucrări de
rar și reparații
oroloage etc.
mandele se exe-
prompt și cu
cea mai mare :
actualitate.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Toțfelul de instrumente și lucruri necesere la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hotelari birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fantanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

Friderich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —
— salăm și cârnățarie —

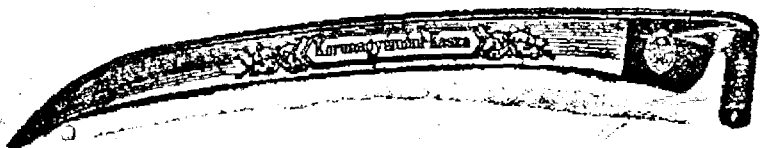
în Nagyszeben—Hermannstadt
— Jungenwald-strasse No 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de cea mai fină calitate, șunci, salamă, pariser, cârneței de brean și frankfurt, caș de ficat, sarfaladă, etc. Slănină albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vanzătorii primesc rabat. Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la expediția cu poșta cât și cu trenul.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

Odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsește între ele. Pentru trănicioia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comande de 10 buc.
Prețuri: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. —
Comandele se pot face prin trimiț. banilor înainte sau pe lângă rambursă la magazin de coase „Koronagyémánt” Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Lengyel Testvérek

Kaposvár, Fő-utca 22 T.

Haas = Károly

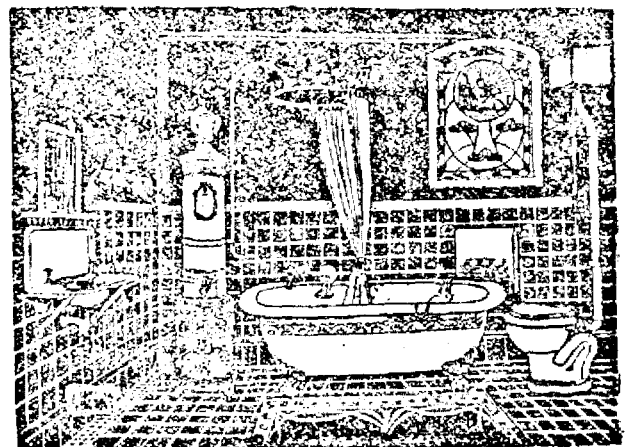
primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pelângă garanție și prețuri moderate totfelul de reparații de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofoaane, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

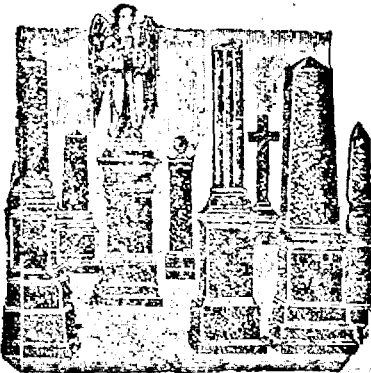
Max. Ruck, tinichigiu Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firmei vane de scaldat. n toată mărimea ș.a.

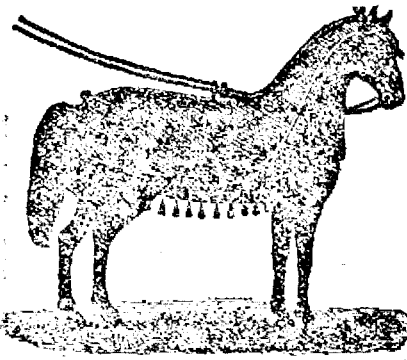

Nagy József, sculptor.

Fabrică cu instalații electrice de orice mobile din marmor, grănit, sienit și marmor de labrador în Brașov—Brassó.

Primește spre efectuare orice lucrări de sculptură, precum și pietrii sepulcrale, monumente, mauzolee din orice fel de piatră. Comandele se execută grabnic și conștiințios.

Milan Jorgovits

curelar, șelar și fabricant de geamantane în Timișoara-Centru Strada Jendherczeg-u. 14. — (Lângă muzicantul Braun). — (Temesvár - Belváros).

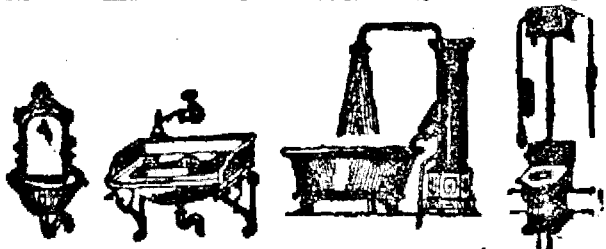
Recomandă în atenția onor. public din localitate și jur, magazinul său bogat asortat în hamuri și tot ce e de lipsă la călărit, apoi geamantane și geanțe de diferite calități.

Mai departe recomandă băturile, căpestrile și biciurile în cel mai favorabil preț. — Reparările se fac repede și la timpul cerut. — Comandele se execută prompt.

GYULAY KÁROLY

institut modern de fotografiare artistică
 :: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::
 Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

Efectuește: Tot-felul de fotografii.
 Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri.
 Platinolie. Inmăriri după orice foto-
 grafie, în cel mai modern stil artistic.

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apă ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.
 cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.
 — Primește pe lângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
 apă ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
 și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
 ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.
 Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pen-
 tru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor
 — noul care nu reclamă speș și de fiecare bucată dă garanție de 3 ani. —

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pe
 scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társai

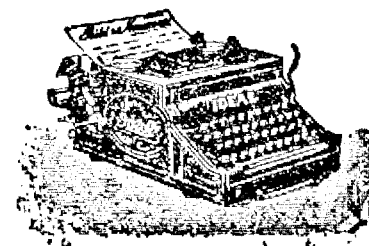
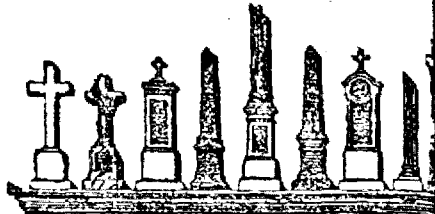
sculptori și măestrii pietrari.

Atelierul central
 al magazinului: Cluj—Kolozsvár, Dézsma-u.

Magazin de pietri monumentale
 fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit

Biroul central:
 Sibiu—Nagyszeben,
 Fleischer-gasse 17.

Filiale:
 Déva și Nagyvárad.

Mașini de scris

IDEAL și ERICA

GRAMOFON

Mașini de cusut VERITA

(fabricație proprie) și cele mai solide părți constitutive: pa-

de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la mehanic

George Barthelmie, Brașov, Weisz Mihály

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier mecanic din Arad

Atelier p. reparat mașini speciale de scris, de orice sistem

semenea aparate mecanice fine etc. Școală de scris cu me-

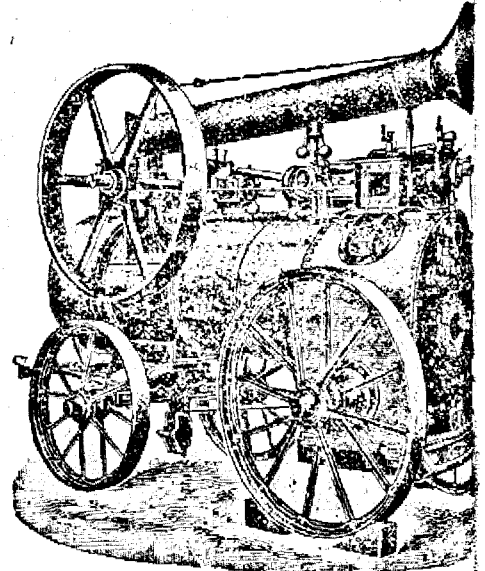
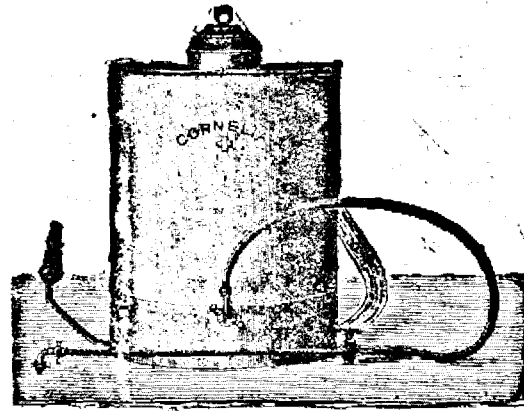
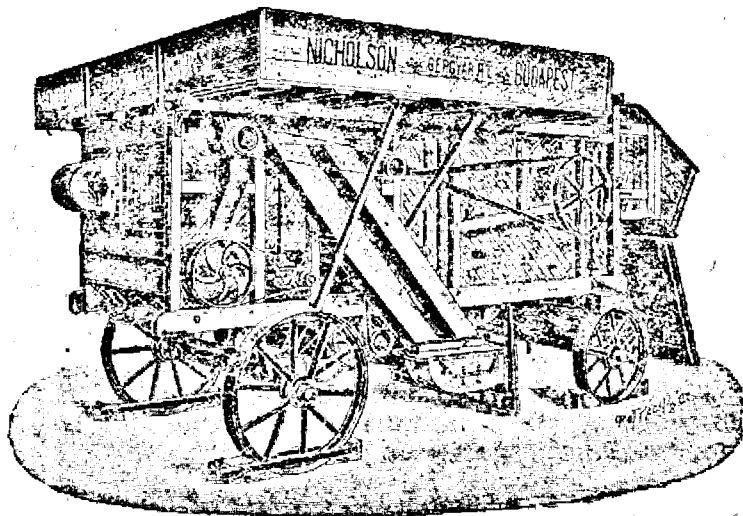
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme și mașini agricole**
 cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facem
 tractului mergem la fața locului pe speșele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimitem